Universitets- och högskolerådet

Svarshäfte nummer

2020-04-04

Högskoleprovet

Provpass 4

- Du måste fylla i dina svar i svarshäftet **innan** provtiden är slut.
- Följ instruktionerna i svarshäftet.
- Du får använda provhäftet som kladdpapper.
- Fyll alltid i ett svar för varje uppgift. Du får inte minuspoäng om du svarar fel.
- På nästa sida börjar provet, som innehåller 40 uppgifter.
- Provtiden är **55 minuter**.

Verbal del

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Börja inte med provet förrän provledaren säger till.

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. konfederation

A kungadöme
B förbund av stater
C stödparti
D nation med folkstyre
E republik

2. brysk

A tanklös
B sur och grinig
C beslutsam
D tvär och ovänlig
E trotsig

3. forcera

A krocka
B försvåra
C plåga
D fullfölja
E påskynda

4. röse

A skräp
B milstolpe
C fälla
D stenhög
E grop

5. samvetsgrann

A plikttrogen
B ångerfull
C hjälpsam
D omoralisk
E förlåtande

6. reprimand

A erkännande
B tillrättavisning
C efterkontroll
D påhälsning
E återseende

7. utsiktslöst

A enformigt
B instängt
C obetydligt
D avlägset
E hopplöst

8. kriterium

A kännetecken
B uppfattning
C följdverkan
D möjlighet
E anledning

9. bräcka

A utbrista
B avdela
C överträffa
D avbryta
E utforma

10. hemställan

A vägran
B begäran
C förhoppning
D tillstånd
E väntetid

Överklagan av mål 4453-10 och 4314-11

I mål *4453-10* ansåg HFD (Högsta förvaltningsdomstolen) att Försäkringskassan är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling som sker vid kassans tillhandahållande av elektroniska självbetjäningstjänster redan innan uppgifterna blir tillgängliga för kassan. Målet hade sin bakgrund i ett överklagat föreläggande från Datainspektionen till Försäkringskassan att genomföra en risk- och sårbarhetsanalys av sin smstjänst för anmälan av bland annat tillfällig föräldrapenning samt att underrätta inspektionen om resultatet av analyserna. Samtliga instanser avslog kassans överklagande av föreläggandet. Det förhållande att kassan saknade faktisk möjlighet att påverka hur uppgifterna hanterades innan de blev tillgängliga kunde visserligen innebära svårigheter vid bedömningen av de skyldigheter och sanktionsmöjligheter som föreskrivs i personuppgiftslagen och som tar sikte på personuppgiftsansvaret. Detta hindrade dock inte, enligt HFD, att Försäkringskassan åläggs att redovisa säkerheten vid behandlingen av personuppgifter enligt 43 b § personuppgiftslagen, trots att en sådan redovisning möjligen kan vara ofullständig i vissa hänseenden när det gäller säkerheten för personuppgifter hos operatörer eller avsändare. Även HFD avslog alltså kassans överklagande.

Mål 4314-11 handlade om bidrag i form av tilläggsbelopp enligt tidigare skollag (SFS 1985:1100). Enligt 9 kap. 6 § den lagen skulle hemkommunen ge ett bidrag i form av ett grundbelopp för varje elev som gick i en bidragsberättigad fristående skola och där fick utbildning motsvarande den som gavs i grundskolan. Vidare skulle ett tilläggsbelopp lämnas för elever som hade ett omfattande behov av särskilt stöd. Någon skyldighet fanns dock inte om till exempel betydande ekonomiska svårigheter uppstod för kommunen genom tilläggsbeloppet. Stödåtgärderna skulle vara extraordinära och utan koppling till den vanliga undervisningen. Extra resurser borde vid utbildning i en fristående skola tilldelas för en elev som skulle ha krävt extra resurser också i hemkommunens skola (prop. 2008/09:171 s. 42). Målet gällde en elev med bland annat trotssyndrom. Underinstanserna hade ansett att tilläggsbelopp skulle utges. Enligt HFD var de svårigheter som beskrevs av sådant slag att de kunde kopplas samman med undervisningssituationen och skulle kunna hanteras inom ramen för grundbeloppet. Det extra behov eleven hade var alltså inte sådant att det skulle berättiga till tilläggsbelopp om eleven gått i en kommunal skola i hemkommunen. Kommunens överklagande bifölls.

Eskil Nord

Uppgifter

11. Hur motiverade HFD sin dom i mål 4314-11, enligt texten?

A Det stöd som eleven behövde låg inte inom skolans ansvarsområde.

B Elevens stödbehov kunde hanteras inom den ordinarie undervisningen.

C Det stöd som eleven behövde låg inte inom kommunens ansvarsområde.

D Elevens stödbehov var av det extraordinära slaget.

12. Vilken part förlorade respektive mål?

A Försäkringskassan respektive kommunen.

B Datainspektionen respektive den fristående skolan.

C Försäkringskassan respektive den fristående skolan.

D Datainspektionen respektive kommunen.

Resandefolk och romer i historisk belysning

Resandefolk och romer är två av de mest utstötta grupperna i modern svensk historia. Martin Ericsson och Ida Ohlsson Al Fakir behandlar det svenska samhällets politik gentemot dessa grupper i två doktorsavhandlingar i historia. I *Exkludering, assimilering eller utrotning? ”Tattarfrågan” i svensk politik 1880–1955* studerar Ericsson hur myndigheter och forskare agerat gentemot personer som utmålades som ”tattare”, och i *Nya rum för socialt medborgarskap. Om vetenskap och politik i ”Zigenarundersökningen” – en socialmedicinsk studie av svenska romer 1962–1965* skärskådar Ohlsson Al Fakir motsvarande politik gentemot ”svenska zigenare”.

Studierna har många beröringspunkter. Båda analyserar myndigheternas och vetenskapsutövarnas sätt att närma sig grupperna i fråga, inte hur dessa själva definierade sig. De olika åtgärderna – utredningar, kartläggningar, registreringar och andra mer direkt repressiva åtgärder – handlade till stor del om att utdefiniera dessa grupper som annorlunda. Ericsson är därför noga med att inte använda den nutida termen resande, eftersom det är en självvald identitetskategori. Bland de ”tattare” som myndigheter och forskare pekat ut och forskat om, fanns åtskilliga personer som inte själva ansåg sig höra till någon motsvarande etnisk eller social gruppering. De hamnade ofta i den kategorin på oklara grunder, till exempel för att lokala poliser uppfattade dem som problematiskt löst folk i största allmänhet.

Teoretiskt ingår båda studierna i traditionen efter Foucault, där det läggs stor vikt vid hur makt och vetenskap/kunskap går hand i hand. De anknyter till ett rikt idé- och vetenskapshistoriskt forskningsläge om hur forskare och ”experter”, åtminstone fram till 1960-talet, ofta anlitades av politiker och myndigheter i det konkreta samhällsbygget.

Ericsson utgår från tre så kallade maktrationaliteter – olika metoder varigenom myndigheterna agerade mot ”tattarna”. Genom territoriell exkludering försökte kommuner, ofta på olagliga sätt, göra sig av med ”tattare”; de förbjöd bofasta att inhysa dem i sina hem eller så köpte de helt sonika upp hus så att de oönskade inte skulle kunna flytta dit. Med den liberala styrningen var det individerna själva som skulle reformeras, smälta in i samhället (assimileras) och med relativt mild hand formas till medborgare. Under det tidiga 1900-talet stärktes dock inriktningen mot rashygienen. Här var den yttersta konsekvensen utrotning, vilken skedde bland annat genom tvångssteriliseringar.

Ericsson visar hur dessa maktrationaliteter ofta gick in i varandra, exempelvis när myndigheterna kartlade grupperna. Han antyder även att en fjärde maktrationalitet slog igenom efter andra världskriget, då ett mer sociologiskt angreppssätt tog vid. Den territoriella exkluderingen försvann, och den rashygieniska taktiken fasades ut. ”Tattarna” framställdes nu som en rent social grupp, inte en etnisk eller rasmässig, och ganska snart upphörde de mer eller mindre att figurera i politik och forskning.

Där tar Ohlsson Al Fakir över i sin avhandling om politiken gentemot ”svenska zigenare” – en grupp som invandrat till landet runt 1900 och länge levde utanför samhällsinstitutionerna. 1952 blev de officiellt erkända som svenska medborgare, och samhället eftersträvade därefter att på olika sätt integrera dem. Kulmen blev den så kallade Zigenarundersökningen 1962–1965, som var en del av den efterkrigstida välfärdsstatens socialpolitik. Målet var ett utvidgat socialt medborgarskap som skulle garantera ett jämlikt välfärdssamhälle för alla invånare. I denna politik samspelade välfärdspolitik och vetenskaplig forskning.

Ohlsson Al Fakir visar hur ”zigenarfrågan” blev en arbetsmarknadsfråga. Till detta kom vetenskapen och då framför allt socialmedicinen – en innevetenskap där man ville förstå hur bristande samhällsfunktioner medförde ohälsa i vid mening. Denna ohälsa skulle botas genom sociala reformer, snarare än att fokus lades på individerna själva. Socialmedicinarna hörde ofta till den politiska vänstern, det gällde inte minst Zigenarundersökningens ledare John Takman. Han drevs av ett starkt patos att hjälpa de romer hans forskargrupp kartlade och studerade. Samtidigt fanns det kvar element av en äldre, rasbiologisk forskningstradition även i Zigenarundersökningen. I en delstudie analyserade medicinsk-genetiska forskare i Uppsala blodgrupper och mätte huvuden. Vid sidan av det övergripande projektet att hjälpa romerna in i samhället (vilket i sig förstås kan framstå som förmynderi) bedrevs alltså även ett vetenskapligt projekt där individuella romer registrerades i personakter.

Båda böckerna är starkt empiriskt grundade och bygger på utförliga arkivstudier. Jag blir varm i hjärtat av att läsa fotnoterna och av hur Ericsson trålat efter försvunna handlingar i konseljakter och diarier. Jag gillar även Ohlsson Al Fakirs källkritiska resonemang om John Takmans personarkiv, där hon resonerar kring hur Takman själv ordnade sitt arkiv på ett medvetet sätt för att forma bilden av sitt verk. Detta är långt från den inte ovanliga historikertendensen att lite romantiskt betrakta arkiv som någon sorts Shangri-la av oförstörda och sanna informationskällor.

Såväl Ericsson som Ohlsson Al Fakir visar hur maktutövning ofta varit ett komplicerat samspel mellan stat, kommun och enskilda aktörer. De påvisar hur politik och

myndighetsutövning ofta hänger på vad enskilda aktörer gör, om än inom vissa ramar som är mer trögrörliga och som aktörerna sällan kan agera utanför. Inom ramarna kan det dock finnas stort spelutrymme. Det blir exempelvis tydligt hos Ericsson, där lokala poliser som besvarade enkäter om ”tattare” kunde förfäkta rakt motsatta ståndpunkter, alltifrån de mest rasistiska önskemål som antydde etnisk rensning, till sådana som ifrågasatte hela projektet att utdefiniera och kartlägga.

Båda avhandlingarna berör arbetarrörelsens historia, tydligast i Ohlsson Al Fakirs analyser av socialdemokratisk välfärdspolitik. Ericsson visar också att tidigare försök att koppla samman statens repressiva politik mot ”tattare” med folkhemsprojektet inte håller. Den bedrivna politiken hade rötter bakåt i det tidiga 1900-talets liberalt färgade socialpolitiska rörelse, liksom i lokalsamhällenas ännu äldre motstånd mot att härbärgera fattiga.

En omvittnad svårighet inom den poststrukturalistiska tradition som båda författarna delvis tar avstamp i, är att relatera nivån vetande/kunskap/diskurs till socioekonomiska strukturer. Detta sker inte i någon större utsträckning hos någon av författarna, men med tanke på hur dessa studier varit avgränsade tror jag ändå inte att det hade kunnat tillföra så mycket. Det räcker för mig att de båda i stället reder ut de ofta motsägelsefulla kopplingarna till skilda idéhistoriska, vetenskapshistoriska och politiska företeelser.

Det känns dock synd att Ericsson riktar en allmän bredsida mot sådan forskning som inte håller sig inom den Foucaultinspirerade fåran i dagens historievetenskap. På annat sätt kan jag inte tolka följande mening: ”I likhet med Patrick Joyce anser jag att socialhistoriens uppgift inte bör vara att studera grupper (’svenskar’, ’arbetarklassen’, ’homosexuella’) som om dessa var objektivt existerande kategorier utan istället studera hur föreställningar om gruppernas existens och egenskaper har uppstått.”

Det är svårt att inte se det som ett avståndstagande från möjligheten att över huvud taget tala om klasser som något annat än föreställningar, identiteter och språkliga kategorier, och det hoppas jag verkligen att Ericsson inte menar, utan att det är en förhärskande vetenskaplig kunskapsregim som talar genom författaren. Jag glömmer det och tar fasta på allt det uppslagsrika och kloka som faktiskt förmedlas i båda dessa avhandlingar.

Samuel Edquist

Uppgifter

13. Vilken ambition låg bakom svenska myndigheters agerande gentemot ”svenska zigenare” under efterkrigstiden, enligt texten?

A Att inkludera dem i ett samhälle med utbyggda sociala rättigheter och skyldigheter.

B Att öka förståelsen och toleransen för deras historia och traditionella sätt att leva.

C Att kartlägga ohälsan och den sociala utslagningen inom gruppen.

D Att tillgodose gruppens särskilda sociala och kulturella behov.

14. Vad i Martin Ericssons avhandling är recensenten kritisk till?

A Viljan att hålla fast vid benämningen ”tattare” för resandefolk.

B Den oklara gränsdragningen mellan olika maktrationaliteter.

C Oförmågan att koppla ”tattarfrågan” till socioekonomiska förhållanden.

D Det tydliga ställningstagandet för en specifik forskningstradition.

15. Vad anser recensenten vara vanligt bland historiker som i sin forskning använder sig av arkivmaterial?

A Att återvända till arkivmaterial som redan utforskats eller dokumenterats av andra.

B Att uppfatta arkivmaterialet som heltäckande och därför bortse från ytterligare källor.

C Att låta urvalet av arkivmaterial bli alltför ensidigt och styrt av det egna syftet.

D Att förhålla sig överdrivet respektfullt till arkivmaterialet och dess trovärdighet.

16. Båda avhandlingarna utgår enligt recensenten från en teoretisk tradition som kretsar kring ett av nedanstående begreppspar. Vilket?

A Inkludering och exkludering.

B Makt och kunskap.

C Grupp och individ.

D Teori och praktik.

Utbildningspolitik och pedagogisk forskning

Frågor som rör skola och utbildning har under senare år blivit allt viktigare i den offentliga debatten. Folk i allmänhet engagerar sig i skolfrågor på ett sätt som vi inte känner igen ens från de stora utbildningsreformerna i början av 1990-talet. Samtidigt med denna glädjande utveckling kan vi konstatera att den pedagogiska forskningen tappar inflytande i utbildningspolitiken och att lärare och forskare sällan hörs i skoldebatten.

Detta fenomen uppmärksammades intressant nog i en statlig utredning redan 2001. Utredarna skriver i betänkandet *Samverkande styrning* att pedagogernas frånvaro i debatten kan förklaras med debattens ”enfrågekaraktär”. Pedagogerna anser att den förenklade debatten både skadar skolan och trivialiserar deras eget arbete, får det att framstå som om det bestod av ”relativt okomplicerade överväganden, som nästintill vem som helst skulle kunna utföra”.

Jämför man med 1960-talets stora utbildningsreformer, som i stor utsträckning var förankrade i resultat från storskaliga forskningsstudier, ser man att dagens pedagogiska forskning har minimalt inflytande över utbildningspolitikens innehåll. Internationella jämförande kunskapsmätningar som PISA, PIRLS och TIMSS har övertagit forskningens roll som utbildningspolitisk riktningsgivare, och utbildningsministern har i olika sammanhang hävdat att svensk pedagogisk forskning ”inte håller måttet”. Om så vore fallet finns det anledning att fråga sig vad landets alla professorer, lektorer och doktorander i pedagogik håller på med.

Det kan vara intressant att fundera över konsekvenserna av en sådan inställning till den forskning staten själv finansierar. Även i Norge har resultaten från internationella kunskapsmätningar fått politiska konsekvenser och där vållat näst intill ett nationellt trauma. Men till skillnad från i Sverige väljer man att söka stöd i den pedagogiska forskningen för att analysera problemet och finna lösningar. Sålunda bjöd den norska statsministern och kunskapsministern in sex av landets pedagogikprofessorer till en diskussion om hur man gemensamt skulle kunna förbättra den norska skolan. Forskningen tas seriöst samtidigt som forskarna själva tvingas visa på vilket sätt deras resultat kan komma till användning.

Ett visst mått av självrannsakan när det gäller de svenska pedagogikforskarnas låga profil i utbildningsdebatten är emellertid befogad. Det är förvånande hur frånvarande man varit (och fortfarande är) när det svenska utbildningssystemet nu genomgår sin mest genomgripande förändring på decennier. Till viss del kan tystlåtenheten säkert förklaras med det akademiska belöningssystemet, där vetenskapliga artiklar ger poäng medan engagemang i debatten utgör en riskfylld sysselsättning. Detta trots att den så kallade tredje uppgiften enligt högskolelagen innebär att ”samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta”.

Det är emellertid alltför enkelt att förklara forskarnas lågmäldhet som enbart ett incitamentsfenomen. Vad det handlar om är snarare den förändring som den mediala debattarenan genomgått under senare år. Oppositionen har få invändningar mot regeringens skolpolitik, och det ”otålighetssyndrom” som idag präglar debatten ger föga utrymme för vetenskapliga analyser av komplicerade fenomen som lärande, socialisation och undervisning. Det är inte lätt för en forskare att ta poäng på en driven retoriker som utbildningsministern, som dessutom hanterar fakta på ett sätt som ingen vetenskapligt skolad debattör skulle kunna göra. Men än värre är att viktiga utbildningspolitiska frågor skyms av frågor på detaljnivå, till exempel den kommande skollagens krav på näringsriktig kost, kvarsittning eller lärares rätt att beslagta elevers tillhörigheter.

Jag ska ge två exempel på konsekvenser av denna trivialisering av skoldebatten. Det första handlar om de i särklass viktigaste utbildningspolitiska besluten: införandet av nya läroplaner och kursplaner. Tidigare läroplansreformer (1960, 1969, 1980 och 1994) föregicks av massiva insatser från statsmaktens sida i form av offentliga debatter i samband med utskotts- och remissbehandling, fortbildningsmaterial till skolor med mera. Både 1978 och 1992 års betänkanden om nya läroplaner för grundskolan diskuterades livligt i media och ute på skolorna. När riksdagen i mars 2009 fattade beslut om en ny läroplan för grundskolan med tillhörande kursplaner verkade emellertid få känna till det.*

De föreslagna förändringarna var betydande. Till exempel skulle nuvarande målsystem ersättas med ett system där kunskapskrav formuleras för eleverna från tio års ålder. Intressant nog hade socialdemokraterna enbart marginella invändningar i utskottsbehandlingen, trots att den nya läroplanen, till skillnad från de tidigare, tydligt markerade att det nu i högre grad än tidigare var elevens eget ansvar att uppfylla de krav som skolan ställer. Inte heller hade de elva lärosäten som lämnade remissvar på betänkandet några allvarligare invändningar.

Det andra exemplet handlar om förslaget till en ny lärarutbildning. För några år sedan överlämnades betänkandet till regeringen och gick sedan ut på remiss. Bland landets universitet och högskolor var reaktionerna blandade. Typiskt var att kritiken mer handlade om struktu-

rella aspekter än innehållsliga. Man var (inte oväntat) kritisk till en förkortad förskollärarutbildning, fasta ämneskombinationer och en hårdare centralstyrning. Men märkligt nog var det få remissinstanser som reagerade mot den förändrade syn på barns och ungas lärande som präglade förslaget. Utredaren talade om ”den dyslektiska hjärnan”; barns förmåga att bedöma kvantiteter jämfördes med däggdjurs och beteendestörningar sades leda till social misär. Att pedagogisk forskning sågs som betydelselös blev tydligt när man skrev att den nya lärarutbildningen måste få en fast grund av vetenskapligt baserade kunskaper som ”inrymmer bidrag från modern hjärnforskning, utvecklingspsykologi, kognitiv psykologi, differentialpsykologi, socialpsykologi, sociologi och framför allt pedagogisk psykologi”. För första gången i svensk utbildningshistoria föreslogs en lärarutbildning där pedagogik som vetenskaplig bas inte nämndes.

Det finns anledning att hysa oro över den pedagogiska forskningens och dess företrädares osynlighet i utbildningsdebatten. Utbildningspolitiken har förlorat sin ideologiska dimension och hackas sönder i detaljfrågor. Samtidigt har den engagerade och intresserade allmänheten rätt att få ta del av skolforskningens resultat och analyser. Även om den vetenskapliga argumentationen står sig slätt mot den populistiska retoriken, borde man kunna kräva att forskarna tar sitt samhällsansvar och ger sig in i debatten så att deras forskningsresultat kommer till nytta.

Bengt Persson

* Den nu gällande läroplanen, Lgr11, trädde i kraft året efter det att denna text publicerades.

Uppgifter

17. Vilken roll spelar internationella jämförande kunskapsmätningar som PISA, PIRLS och TIMSS i Sverige, enligt textförfattaren?

A De försvårar själva undervisningen.

B De vägleder den pedagogiska forskningen.

C De styr utbildningspolitiken.

D De ersätter utbildningsdebatten.

18. Vad menar textförfattaren med att pedagogikforskarnas ”lågmäldhet” till viss del är ett ”incitamentsfenomen”?

A Forskarna anser att enkla frågor skymmer de större frågorna.

B Forskarna har svårt att utmana politikerna på deras arena.

C Forskarna studerar ofta andra frågor än de som debatteras.

D Forskarna upplever inte att de gynnas av att delta i debatten.

19. Vad skiljer, enligt texten, Norge från Sverige när det gäller att hantera utmaningar i utbildningspolitiken?

A I Norge har resultaten i de internationella kunskapsmätningarna tagits på allvar.

B I Norge har forskningen frigjort sig från den statliga styrning som kännetecknar svensk forskning.

C I Norge har den pedagogiska forskningen vågat vara självkritisk.

D I Norge förenas landets ledning och forskarna i ett förändringsarbete.

20. Vad vore enligt textförfattaren en fördel med att pedagogikforskarna deltog mer i samhällsdebatten?

A Forskningen skulle komma till bättre användning.

B Forskningen skulle få starkare verklighetsförankring.

C Forskningen skulle enklare kunna utvärderas.

D Forskningen skulle bli lättare att förstå.

21. Det Riksbanken vill bekämpa med införandet av minusränta är fallande priser: _____. Men tänk om Riksbankens åtgärder i själva verket utlöser just detta? Där har vi en annan _____ som ibland nämns bland ekonomer.

A reduktion – missräkning

B soliditet – rundgång

C deflation – farhåga

D likviditet – kalldusch

22. För journalistiken i sig har det liten eller ingen betydelse vilken _____ som används för publicering av text. Men ekonomiskt verkar det ha avgörande betydelse. En digital läsare _____ helt enkelt bara en bråkdel så mycket _____ som en analog.

A genre – tillgodoser – resurser

B plattform – genererar – intäkter

C miljö – förbrukar – utrymme

D tematik – upptar – information

23. Jordbrukets spridning karakteriserades av ett ryckvis förlopp: plötslig expansion följt av lika plötsligt avstannande, eller till och med _____.

A regression

B periodisering

C acceleration

D fragmentering

24. År 1900 utkom Ellen Keys stora verk *Barnets århundrade,* som brukar anses som _____ för en tid då barn ställdes i centrum på ett helt annat sätt än tidigare. I boken _____ Key för en mindre auktoritär pedagogik än den rådande och en större frihet för barn att utveckla sin personlighet.

A startskottet – pläderar

B grundbulten – agiterar

C förtecknet – bäddar

D utposten – rustar

25. Det är inte farligt att äta mat som har legat länge i frysen, för där växer det inga bakterier. Däremot kan fettet i feta livsmedel _____, vilket gör att maten smakar illa.

A murkna

B härskna

C surna

D mögla

26. I ljuset av dessa mycket grovt skissade aspekter av resandefenomenet blir migrationen, från att ha varit ett skenbart _____ område i det europeiska minnesrummet, central. De rika länderna _____ på ekonomiska grunder kvalificerad arbetskraft från länderna på södra halvklotet, samtidigt som de bygger murar av säkerhetspolitiska skäl.

A kvalificerat – insisterar

B perifert – eftertraktar

C kontroversiellt – koloniserar

D geografiskt – förfördelar

27. Fristående skolor kan ha olika profiler, till exempel pedagogiska, etniska eller religiösa, men det som främst utmärker dem är att de har en annan _____ än kommun, landsting eller staten.

A etikett

B instans

C karaktär

D huvudman

28. Utredning av huruvida depressionssjukdom _____ bör inledas redan på primärvårdsnivå, och _____ behandling bör _____ innan eventuell remiss skickas till specialistklinik.

A föreligger – adekvat – sättas in

B existerar – särskild – åtgärdas

C klarlagts – sekundär – läggas till

D påvisats – specialiserad – utföras

29. Markägaren lade inga hinder i vägen när Nisse och hans medhjälpare satte igång att _____ och planera för stigar till de största grottorna. De ritade kartor och byggde trappor och _____ för att underlätta framkomligheten för besökarna.

A initiera – barrikader

B konspirera – hyggen

C rekognosera – spångar

D prospektera – avträden

30. Från 1976 och framåt utgav Frank Zappa endast skivor i eget namn, till exempel *Sheik Yerbouti*, på vilka mer eller mindre tillfälliga _____ av musiker förverkligade hans projekt.

A etablissemang

B kompositioner

C arrangemang

D konstellationer

In the following text there are gaps which indicate that something has been left out. Look at the four alternatives that correspond to each gap and decide which one best fits the gap. Then mark your choice on your answer sheet.

Two Drinks a Day?

A couple of drinks a day reduce the risk of the most common type of stroke by about a tenth. However, any more than that __31__ the risk of the most deadly strokes, according to a summary of 27 studies involving more than 20,000 patients.

Researchers believe that alcohol could hamper the formation of dangerous blood clots. But they caution against drinking to protect the brain, saying that a rise in blood pressure could offset any benefit. The study adds to the __32__ around the health benefits of light drinking.

A recent investigation, by researchers at the Karolinska Institutet in Sweden, suggests a benefit in protecting against ischemic strokes, which make up the bulk of cases, resulting from a blockage in the blood __33__ to the brain. People were 8 per cent less likely to suffer an ischemic stroke if they had one or two drinks a day.

Susanna Larsson, lead author of the paper, says: "Previous research has found an association between alcohol consumption and lower levels of fibrinogen – a protein in the body which helps the formation of blood clots. While this may explain the connection between light to moderate alcohol consumption and lower ischemic stroke risk, the __34__ effect of alcohol consumption on blood pressure – a major risk factor for stroke – may increase the risk of another type of stroke."

About 15 per cent of strokes are the result of blood vessels bursting within the brain. This type, known as haemorrhagic, tends to be fatal. No __35__ has so far been found between light drinking and haemorrhagic stroke. However, people who had more than four drinks a day were 67–82 per cent more likely to suffer one.

Shamim Quadir, of the Stroke Association, says: "This research suggests that there is much more to understand about the effects of alcohol consumption on the different types of stroke."

Chris Smyth, The Times

Alternatives

31.

A enhances
B modifies
C decreases
D improves

32.

A ignorance
B prejudice
C controversy
D impact

33.

A track
B pressure
C drain
D supply

34.

A beneficial
B neutral
C adverse
D modest

35.

A evidence
B link
C resemblance
D trace

Schools in Britain

British grammar schools are state-supported secondary schools that select their pupils through an exam taken at age 11, known as the 11-plus. Once a center-piece of Britain's education system, they have largely been phased out over recent decades.

The history of grammar schools goes back to the Middle Ages, but the modern version emerged out of the 1944 Education Act, one of a series of laws that shaped social policy in postwar Britain. It introduced free education up to the age of 15, and set up three kinds of schools: grammar, technical and secondary moderns.

Few technical schools were ever built, so children came to be divided between grammar schools, which focused on academic studies and whose pupils were destined for universities and more qualified professions, and secondary moderns, which were intended for children deemed suitable only for less skilled jobs.

Over time, it became clear that what separated pupils in the two types of schools was not ability, but class. A vast majority of children in grammar schools were from middle-class backgrounds; a vast majority of poor children were condemned to secondary moderns. In 1965, the Labour government began replacing grammar schools and secondary moderns with a nonselective "comprehensive" system, under which all children went to a single type of state school.

The debate about grammar schools has become a proxy for a discussion of class. For many on the left, grammar schools institutionalize class inequality, shutting out the poor and catering to the wealthy. For many on the right, opposition to grammar schools is an expression of class envy and a misguided egalitarian plan to "level down" rather than "level up." In recent years, however, even the Conservative Party has rowed back on its traditional support for grammar schools, as part of an attempt to "modernize" itself and shed its old image of elitism.

The evidence that grammar schools hinder rather than enable social mobility is even stronger now than it was half a century ago. In areas that retain grammar schools, fewer than 3 percent of their pupils are eligible for free school meals (a proxy measure of social deprivation), compared with 18 percent in non-grammar schools. High-achieving children from poor backgrounds are less likely to be selected for grammar schools than those from prosperous areas with similar abilities.

If there is evidence that grammar schools help entrench inequality, there is, however, little evidence that phasing them out has helped improve social mobility. A landmark 2005 study from the London School of Economics, which described social mobility in Britain as "low and falling," showed that two children born, respectively, into poor and prosperous families in 1958 were more equal as adults than two similar children born in 1970. More recently, a 2010 report from the OECD found that on social mobility Britain came near the bottom of the class among rich nations.

The geography of social mobility has also changed. A recent government report observed that the key division now is between London, where even children from disadvantaged backgrounds do relatively well, and coastal and old industrial towns in the north and east of England, where most of what the report terms "social mobility coldspots" are to be found. This division maps onto a larger, deepening political fault line.

The fact that neither selective nor nonselective school systems have improved social mobility in Britain might suggest that the problem lies in the very idea of using schools to engineer a more equal society. A decent education system can help a few individuals progress beyond the circumstances of their birth, but is unlikely to change fundamentally the social and economic structures that entrench inequality and restrain social mobility.

In focusing on social mobility, what has gone missing is the idea of education as a good in itself. One of the reasons people regard grammar schools with nostalgia is that they seem to represent a standard of good education. But they do so for only a few.

At the heart of selective schooling is the assumption that pupils from disadvantaged backgrounds are better off getting "vocational" training rather than being intellectually challenged. The trouble is, that sentiment has persisted in the nonselective schools, too. The result is that Britain has ended up with a state system in which every child receives an equally mediocre education.

Kenan Malik, International New York Times

Questions

36. What can be concluded about grammar schools from the introduction of the text?

A Their medieval roots still make them educational ideals.

B There are not very many of them left these days.

C They were finally abolished in the mid-20th century.

D Their focus on languages has become out-moded.

37. What is implied about the different types of secondary schools mentioned in the text?

A In theory, their ability requirements were meant to be more or less identical.

B Technical schools did not differ substantially from grammar schools or secondary moderns.

C Early on, technical schools came to be regarded as too difficult for most pupils.

D They were originally intended to select pupils on the basis of intellectual differences.

38. What is implied about grammar schools from a wider perspective?

A There has been a striking degree of consensus about their pedagogical excellence.

B Discussions about them have mostly been guided by political sympathies.

C Their political relevance has been downplayed by both major British parties.

D The age-old controversy about them has centred on matters of educational efficiency.

39. Which of the following statements about today's grammar schools is most in agreement with the text?

A They have recently decreased their intake of socially disadvantaged pupils.

B They are clearly improving as far as social diversity is concerned.

C They still fail to promote overall educational equality regardless of class.

D They have continuously raised entrance requirements for lower-class pupils.

40. What is the writer's view of the relationship between education and social mobility?

A He is doubtful that education as such will transform patterns of social mobility.

B He stresses the inequality of the education system as key to the lack of social mobility.

C He believes that less emphasis on educational equality may promote social mobility.

D He argues that grammar-school education is underrated as a tool of social mobility.